

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ
УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет сценічного мистецтва

Кафедра майстерності актора

МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА

програма та навчально-методичні матеріали

для бакалаврів 1 курсу

спец. 026 «Сценічне мистецтво»

Освітньо-професійна програма «Акторське мистецтво

музично-драматичного театру»

Харків, 2025

УДК 792.2.028(073)

М14

Друкується за рішенням науково-методичної ради
Харківської державної академії культури
(протокол № 10 від 27.02.2025 р.)

Рецензенти:

Заслужений діяч мистецтв України, доцент

Борис Ігор Олександрович

Кандидат мистецтвознавства, старший викладач, завідувач кафедри
майстерності актора

Мізяк Віталій Дмитрович

Укладач:

Викладач кафедри майстерності актора

Февральова Світлана В'ячеславівна

М14 **Майстерність актора : програма та навчально-методичні матеріали** для бакалаврів 1 курсу спец. 026 «Сценічне мистецтво», освітньо-проф. програма «Акторське мистецтво музично-драматичного театру» / М-во культури та стратег. комунікацій України, Харків. держ. академія культури, Ф-т сценічного мистецтва, Каф. майстерності актора ; уклад. С. В. Февральова — Харків : ХДАК, 2025. — 21 с.

УДК 792.2.028(073)

© Харківська державна академія культури, 2025

© Февральова С., 2025

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ.....	3
АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ.....	9
ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	12
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	13
САМОСТІЙНА РОБОТА ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НЕЇ.....	13
ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НИХ.....	15
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ.....	17
ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	17
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	19

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

1	Назва дисципліни	Майстерність актора
2	Викладач	Фєвральова Світлана Вячеславівна
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	svitlana_fievralova@xdak.ukr.education
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова
5	Рік підготовки	1
6	Семестр	1, 2
7	Лекції (год.)	34
8	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	66
9	Самостійна робота (год.)	240
10	Індивідуальна робота (год.)	20
11	Кількість кредитів	12
12	Загальна кількість годин	360
13	Види поточного контролю	Перевірка теоретичних знань, перевірка практичних знань, перегляд практичних показів
14	Вид підсумкового контролю	іспит

2. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

Навчальна дисципліна «Майстерність актора» покликана допомогти студентам оволодіти основними елементами майстерності актора у створенні художнього образу, надати базові знання в роботі актора в українській та західній класичній драматургії.

2.2. Пререквізити та пост реквізити дисципліни

«Майстерність актора» – обов’язкова навчальна дисципліна, яка є головною частиною загальної системи викладання фахових дисциплін, для виховання та різнобічного гармонійного розвитку фахівців спеціалізації «Акторське мистецтво музично-драматичного театру».

2.3. Мета вивчення дисципліни – ідейна і професійна підготовка майбутнього актора музично-драматичного театру, озброєного знаннями та вміннями, які необхідні для вирішення широкого кола проблем з виховання професійних акторів для музично-драматичних театрів.

2.4. Завдання вивчення дисципліни:

- оволодіти знаннями теорії акторського мистецтва;
- продовження роботи студентом над собою і перші спроби зрозуміти, осмислити і самому здійснити проникнення у внутрішній світ іншої людини;
- оволодіти навичками акторської техніки;
- сформуванню досвід творчої діяльності в музично-драматичного театру.

2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

У студентів мають бути сформовані наступні загальні компетентності:

- Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та

закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
- Здатність працювати в команді.
- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Професійні компетентності:

- Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва
- Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.
- Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.
- Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.
- Здатність до публічної репрезентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.
- Здатність до оперування специфічною системою виразних засобів при створенні та виробництві сценічного твору.
- Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.
- Здатність розробляти і реалізовувати просвітницькі проекти з метою популяризації сценічного мистецтва в широких верствах суспільства, в тому числі і з використанням можливостей театральної преси, телебачення, Інтернету.
- Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.
- Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

У студентів мають бути сформовані наступні фахові компетентності:

- Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.

- Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.
- Генерувати та концептуалізувати художню ідею ролі й театральної вистави в цілому.
- Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.
- Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.
- Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби в процесі роботи над роллю при реалізації сценічного твору (проекту).
- Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.
- Організовувати, планувати та провадити театрально-педагогічну діяльність.
- Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, кіно, літератури, образотворчого мистецтва, музики; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.
- Самостійно ідентифікувати напрями та концепції сценічного мистецтва у контексті сучасного мистецького і культурного життя.
- Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту. Здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва. Виявляти тенденції розвитку сучасного мистецько-художнього процесу.
- Визначати творчі можливості та перспективи особистого розвитку, здійснювати психологічну саморегуляцію.
- Аналізувати та враховувати естетичні запити глядачів.
- Знати основні закони психології акторської майстерності.
- Презентувати результати професійної діяльності та проектів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.

Уміння:

- вірно розуміти завдання, що перед ними ставляться, на основі отриманої від викладача вербальної інформації;
- вірно виконувати на практиці отримане завдання за відведений період часу;
- запам'ятовувати (тобто фіксувати) отримане завдання та самостійно працювати над удосконаленням техніки його виконання;
- застосовувати отримані знання у практичній діяльності;
- орієнтуватися у часі, просторі та ритмі, знаходити своє місце у просторі сцени;
- поєднувати мову або вокал у русі;
- вміння працювати в різних жанрах драматургії;
- вільно застосовувати основні принципи творчого розвитку сценічного мистецтва, намагаючись впливати на соціокультурні зміни;
- ефективно формувати комунікаційну стратегію;
- креативно мислити відповідно до проблематики сценічного мистецтва, генерувати ідеї, бути рішучим у провадженні нових стратегій;
- приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах розвитку театрального мистецтва;
- надавати фахівцям і не фахівцям інформацію, ідеї та власний досвід в галузі професійної діяльності;
- розробляти інноваційні технології в аспекті акторської діяльності, застосовувати їх на практиці, безперервно підвищуючи у цьому власну кваліфікацію;
- відповідати за налагодження гармонійних відносин у колективі;
- бути здатним вчитися впродовж життя, здатним до подальшого навчання з високим рівнем автономності;
- бути відповідальним за професійний розвиток окремих осіб та/або театральних колективів.

Комунікація.

- надавати фахівцям і не фахівцям інформацію, ідеї та власний досвід в галузі професійної діяльності;
- розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва;
- вільно застосовувати основні принципи творчого розвитку сценічного мистецтва, намагаючись впливати на соціокультурні зміни.

Автономія та відповідальність.

Випускник програми повинен бути відповідальним за розвиток професійного знання і практик, зокрема:

- відповідати за налагодження гармонійних відносин у колективі;
- бути здатним вчитися впродовж життя, здатним до подальшого навчання з високим рівнем автономності;
- бути відповідальним за професійний розвиток окремих осіб та/або театральних колективів;
- приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах розвитку театального мистецтва;
- бути здатним самостійно виконувати творчі завдання.

У результаті навчання студенти повинні:

- набути концептуальні знання, включаючи певні знання сучасних досягнень в сценічному мистецтві та виробництві;
- вміти критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття у навчанні та професійній діяльності;
- вільно володіти основними положеннями теорії майстерності актора та професіональною термінологією.
- оволодіти знаннями теорії акторського музично-драматичного мистецтва;
- оволодіти навичками акторської музично-драматичної техніки;
- сформував досвід творчої діяльності в музично-драматичному театрі.

3. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку не виконання всіх зазначених завдань, до екзамену здобувач не допускається; пропущені заняття мають бути відпрацьовані (всі практичні завдання повинні бути виконані).

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки під час усного опитування та списування у ході контрольних робіт, на іспиті. **Норми академічної етики:** дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; використання гаджетів заохочується лише при дистанційній роботі.

3.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДІСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього о	у тому числі				
л		пр	ла б	інд	сп	
1	2	3	4	5	6	7
1 семестр						
Розділ 1. Актор в середовищі існування живої природи						
Тема 1. Вступ. Інструктаж студентів з цивільного захисту. Правила поведінки та безпека життєдіяльності під час воєнного стану в Україні.	1	1				
Тема 2. Місце і роль професії актора музично-драматичного театру в сучасному світі існування людини	1	1				
Тема 3. Джерела професії в її історичному розвитку, звуковий, ритмічний та пластичний метод дослідження	1	1				
Розділ 2. Спосіб мислення актора						

Тема 4. Очищення свідомості актора	17	1	5		1	10
Тема 5. Актор та його природні дані, використання вокального, пластичного та ритмічного засобів виразності.	17	1	5		1	10
Розділ 3. Сюжетні імпровізації в середовищі існування						
Тема 6. Прості сюжетні імпровізації за існуючими складовими частинами живої флори та фауни. Рефлекторні внутрішні монологи, озвучення голосовими даними актора.	28	2	5		1	20
Тема 7. Складні сюжетні імпровізації за існуючими складовими частинами живої флори та фауни, озвучення голосовими та пластичними даними актора.	29	2	6		1	20
Тема 8. Перехідний період роботи актора від рефлекторного способу мислення до дослідження способу мислення живої істоти між флорою та фауною, мислячої людини, голосовий ряд існування мислячої людини та її ритмічно-пластичне відтворення.	28	2	5		1	20
Тема 9. Складні сюжетні імпровізації в співіснуванні складових елементів флори та фауни і живої мислячої істоти між флорою та фауною, людини. Співставлення звукового ряду флори та фауни та живої мислячої істоти, людини.	30	2	6		2	20
Тема 10. Прості сюжетні імпровізації на теми взаємовідносин живих мислячих істот, людей між собою та існуючої флори і фауни. Використання голосових даних актора та його ритмічно-пластичної енергетики.	28	2	5		1	20
Тема 11. Складні сюжетні імпровізації на теми взаємовідносин живих мислячих істот, людей між собою та існуючої флори та фауни. Використання голосових даних актора та його ритмічно-пластичної енергетики	30	2	6		2	20
Разом за 1 семестр	210	17	43		10	140
2 семестр						
Розділ 4. Складні сюжетні імпровізації						

Тема 12. Прості сюжетні імпровізації на теми особливостей способу мислення, поведінки, почуттів власного «Я» первісної людини. Відтворення голосовими даними та ритмічно-пластичною енергетикою актора	26	2	3		1	20
Тема 13. Складні сюжетні імпровізації на теми особливості способу мислення, поведінки, почуттів власного «Я» первісної людини. Відтворення голосовими даними та ритмічно-пластичною енергетикою актора	26	2	3		1	20
Тема 14. Прості сюжетні імпровізації на основі особливостей способу мислення, поведінки, почуттів людей в первісних громадах. Використання первісних обрядів та ритуалів через голос, ритміку, пластику.	26	2	3		1	20
Тема 15. Складні сюжетні імпровізації на основі особливостей способу мислення, поведінки, почуттів людей в первісних громадах. Використання первісних обрядів та ритуалів через голос, ритміку, пластику.	17	3	3		1	10
Тема 16. Прості та складні сюжетні імпровізації на теми різних історичних епох. Використання сюжетних ліній поведінки в конкретних історичних епохах через голос, ритміку, пластику та існуючих історичних ритуалів та обрядів.	17	2	3		2	10
Тема 17. Прості та складні сюжетні імпровізації на основі способу мислення, поведінки, почуттів людей реального середовища існування сьогодення. Використання інноваційних жанрових особливостей поведінки через інтерактивні та перформансні можливості вокалу, ритміки, хореографії.	18	3	3		2	10
Тема 18. Прості та складні сюжетні імпровізації різних видів та жанрів. Використання інноваційних жанрових особливостей поведінки через інтерактивні та перформансні можливості вокалу, ритміки, хореографії (мюзикли, оперетти, рок-опери, шоу-видовища).	20	3	5		2	10
Разом за 2 семестр	150	17	23		10	100
Усього за рік	360	34	66		20	240

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/ п	Назва теми	Кількість Годин
1-й семестр		
1	Сценічна увага	3
2	Сценічна або м'язова свобода	3
3	Сценічна увага та фантазія	3
4	Сценічна дія	3
5	«Я» в запропонованих обставинах	3
6	Внутрішній монолог	4
7	Вправи тварини, використання вокального, пластичного та ритмічного засобів виразності.	4
8	Вправи предмети, використання вокального, пластичного та ритмічного засобів виразності.	4
9	Колективні вправи, використання вокального, пластичного та ритмічного засобів виразності.	4
10	Групові сюжетні імпровізації, використання голосових даних актора та його ритмічно-пластичної енергетики	4
11	Циркові вправи	4
12	Відбір вправ для практичного показу	4
2-й семестр		
13	Робота з літературно-художнім джерелом	2
14	Критерії пізнання власного «я»	2
15	Емоційно-енергетичні тренінги	2
16	Внутрішній монолог персонажу	2
17	Опанування внутрішніми монологами власного «я»	2
18	Поняття «середовище існування»	2
19	Біографія персонажу	2
20	Дієвий аналіз ролі	2
21	Поняття проблеми персонажу	2
22	Співставлення головної проблеми персонажу с проблемами сучасності	1
23	Сюжетні імпровізації на основі літературно-художнього джерела, використання голосових даних актора та його ритмічно-пластичної енергетики	2
24	Перехід від власного «Я» до «Я» іншої людини	2
	Усього за рік	66

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Мета практичних завдань – не тільки розвиток майстерності кожного студента, а й виховання, в першу чергу, актора-громадянина з високим рівнем моральності і культури поведінки, засобами свого мистецтва.

Вирішити це завдання можливо за допомогою опанування всього курсу даної дисципліни (теорія, практика, самостійна та індивідуальна робота), закріпивши знання за допомогою сценічного показу.

Робота над складними психофізичним завданням із використанням словесної дії та допоміжних засобів виразності.

Виконання практичного завдання відбувається в такій послідовності:

- навчитися вибудовувати лінію поведінки ролі за текстом п'єси;
- виховати у студента здатність виконувати захоплено та цілеспрямовано будь-яку, навіть зовсім просту сценічну дію;
- привити студенту почуття відповідальності за кожен виконаний ним рух;
- підтримувати емоційний тонус на високому рівні протягом всього навчального періоду;

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1-й семестр		
1	Засвоєння комплексу емоційно-енергетичних тренінгів очищення свідомості власного «Я» актора.	14
2	Засвоєння елементів тренінгу техніки і технології роботи актора під час відтворення власним “Я” існуючих складових частин живої флори та фауни.	14
3	Засвоєння елементів тренінгу техніки та технології роботи актора під час створення простих сюжетних імпровізацій за існуючими складовими частинами живої флори та фауни.	14

4	Засвоєння елементів тренінгу техніки і технології роботи актора під час створення складних сюжетних імпровізацій за існуючими складовими частинами живої флори та фауни.	14
5	Природа існування в циркових вправах. Відпрацювання елементів техніки та технології роботи актора	14
6	Техніка і технологія роботи актора в правах предмети.	14
7	Відпрацювання елементів тренінгу роботи актора в колективних вправах флори і фауни.	14
8	Засвоєння елементів сценічної дії	14
9	Подія на сцені	14
10	Елементи та складові частини сценічного етюд	14
Разом		140
2-й семестр		
11	Засвоєння елементів техніки та технології роботи актора над літературно-художніми джерелами	10
12	Вивчення та аналіз біографії персонажу	10
13	Опанування способу мислення іншої людини	10
14	Напрацювання внутрішніх монологів	10
15	Словесна дія персонажу	10
16	Характер персонажу	10
17	Перехід від власного «Я» до «Я» іншої людини	10
18	Взаємодія на сцені	10
19	Імпровізації поза межами сюжету	10
20	Сюжетні імпровізації	10
Разом		100
Усього за рік		240

7. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.

Робота над сценічним образом дуже складна та кропітка. Вона потребує постійного тренування, здобутих навичок та умінь. Особливу увагу при самостійній роботі студенти повинні приділяти відпрацюванню рекомендацій, порад, виправлінню зауважень викладача, засвоєнню пройденого матеріалу на практичних індивідуальних заняттях, а також уміню користуватися списком рекомендованої літератури в навчальних програмах, а також рекомендаціями викладача, що дає можливість економити час.

Робота з Інтернетом, пошук та відбір матеріалу з використання ресурсів Інтернет прискорює та збільшує обсяг необхідного матеріалу, але разом з цим дає багато допоміжної інформації.

Робота з контрольними питаннями – самоперевірка та об'єктивна оцінка студентом своєї підготовки по минулої тематики та визначення готовності до вивчення майбутніх матеріалів.

8. ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1-й семестр		
1	Засвоєння структурних елементів сценічної уваги	1
2	Кола уваги, увага внутрішня та зовнішня	1
3	М'язова свобода	1
4	Сценічна уява та фантазія	1
5	Перші ритуальні дієства	1
6	Театри Стародавніх Греції та Риму	1
7	Арабські та східні театри	1
8	Ритуальні дієства Майя та ацтеків	1
9	Японські театри Но та Кабукі	1
10	Західно-Європейський театр	1
2-й семестр		
12	Прості сюжетні імпровізації, використання вокального, пластичного та ритмічного засобів виразності.	2
13	Робота з літературно-художнім джерелом	1
14	Спосіб мислення персонажу	1
15	Проблема персонажу та співставлення її з проблемами сучасності	1
16	Вправи «Я» в запропонованих обставинах	1
17	Складні сюжетні імпровізації	2
18	Тіло та голос актора, використання вокального, пластичного та ритмічного засобів виразності.	1
19	Спосіб мислення та існування сучасного актора	1
	Усього за рік	20

9. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Відповідно до вимог “Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців” індивідуальна робота студентів може включати в себе: участь у роботі студентського наукового гуртка з театру та кіно; студентських конференціях, конкурсах, написання сценаріїв та їх постановки; практичні роботи у театрі, на телебаченні та кіно; участь у виставах, кінозйомках, на телебаченні та інші форми роботи.

Вибір студентом видів індивідуальної роботи здійснюється на альтернативній основі за власними інтересами і попереднім узгодженням з викладачем. Організацію, контроль та оцінку якості виконання індивідуальної роботи студентів здійснює викладач, який закріплюється кафедрою за студентською навчальною групою.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Передбачені рубіжні етапи контролю у формі:

- усне опитування;
- практичні завдання;
- перевірка завдання самостійної роботи;
- поточний перегляд.

11. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ

- Особливості українського театру.
- Актор як митець.
- Види аналізу тексту драматургічного твору.
- Засоби визволення м'язів актора, застосованих у тренінгу.
- Сценічне мистецтво: виразні засоби.
- Поняття органічна дія у театральному мистецтві.
- Специфіка розвитку у актора сприйняття та уяви.
- Увага, як головна якість актора.
- Поняття віри та сценічної наївності у театральному мистецтві.
- Простір та час у виставі.
- Вправи та етюди у процесі навчання актора.
- Драматургія як основа вистави – історія розвитку драматургії.
- Процес освоєння актором категорії правди, логіки та послідовності.

- Проблеми репетиційного процесу.
- Вибір драматургічних уривків для постановки.
- Застольний період роботи актора.
- Пошук художнього образу.
- Мізансценування.
- Види репетицій.

12. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою рубіжних етапів контролю у формі усного опитування та практичного виконання тем курсу. Оцінка залежить від якості виконання завдань самостійної роботи студентів.

Завданням оцінювання є перевірка розуміння та засвоєння навчального матеріалу.

Студент повинен вільно орієнтуватися в поняттях дисципліни, а також застосовувати їх практично; знати методiku роботи при створенні сценічного образу, в уривках сучасної та класичної драматургії, вміти професійно аналізувати літературно-художні джерела, визначати головну проблему персонажу, вибудувувати дієву лінію ролі, володіти внутрішнім монологом, мати здатність до імпровізації, створювати характер персонажу.

13. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Практичний метод; проблемний (проблемно-пошуковий) метод; вербальний метод; наочний метод; інтерактивні методи («мозковий штурм», діалог Сократа, майстер-класи, метод проєктів).

Форми поточного контролю: виконання практичних завдань (акторські тренінги, створення акторських етюдів, інсценівок); створення та втілення сценічного образу у виставах; виконання індивідуальних завдань (формування сценічних образів); виконання самостійної роботи (відпрацювання необхідних елементів майстерності актора в процесі створення сценічного образу).

Форми підсумкового контролю: екзамен (усна відповідь на екзаменаційний білет з трьох питань з попередньою підготовкою та захист акторської роботи, вистави).

14. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Шкала нарахувань балів за основні форми навчальної діяльності:

відвідування заняття (пара) — 1 бал

опитування – 5 балів

практичні завдання - 5 балів

контрольні заняття – 10 балів

підсумковий контроль (практичний показ, екзамен) – 50 балів

1 семестр

Розділ 1, 2, 3										Екзамен	Сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	50	100
2	3	3	5	5	5	5	5	5	6	6		

2 семестр

Розділ 4							Екзамен	Сума
T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	50	100
7	7	7	7	7	7	8		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№ з/п	Найменування	Номер теми
-------	--------------	------------

1	Робочі програми	1-10
2	Силабус	1-10
3	Презентації	1-10
4	Аудиторія (спеціальний зал для занять)	1-10
5	Вигородки, елементи костюмів, реквізитів	3-5, 7-10
6	Фізична присутність партнерів (групові заняття)	1-10

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Обов'язкова

1. Антонович Д. Триста років українського театру, 1619-1919.- Львів, 2001
2. Барнич М. Майстерність актора: техніка "обману": навч. посіб. з майстерності актора (лекції та практ. заняття) – Київ: Ліра-К, 2016
3. Борис, Ігор. Таїнство творіння актора та режисера [Текст] : науково-дослідницька монографія / Ігор Борис. – Харків : Друкарня Мадрид, 2020. – 224 с.
4. Борис І.О., Плохотнюк Г. М. Майстерність актора : прогр. та навч.-метод. матеріали до курсу для студ. спец. «Театр. мистец.» / М-во культури і туризму України, Харк. держ. акад. культури, Каф. майстерності актора; [уклад. : І. О. Борис, Г. М. Плохотнюк]. — Х. : ХДАК, 2007. — 40 с.
5. Брокетт О. Г. Історія театру : [посібник]. – Львів : Літопис, 2014
6. Брук Пітер. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр / Перекл. з англ. Я. Винницької та О. Матвієнко, післямова Б. Козака. – Львів, 2005.
7. Веселовська Г. І. Сучасне театральне мистецтво : навч. посібник – К.: НАКККіМ, 2014
8. Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перфомер. / Є. Гротовський. – Львів: Факел, 1999. – 185 с.
9. Історія українського театру. У 3 т. / Л. Барабан та ін. ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Рильського. Київ, 2009. 876 с.
10. Клековкін О. Ю. Містерія у генезі театральних форм і сценічних жанрів : навч. посібник. – К. : КДІТМ ім. І.К. Карпенка-Карого, 2001
11. Корнієнко Н. М. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ : Факт, 1998. 469 с.
12. Красильникова О. В. Історія українського театру ХХ сторіччя : монографія. Київ : Либідь, 1999. 208 с.

13. Курбас Л. Філософія театру / Л. Курбас; упоряд. М. Лабінський; [ред. М. Москаленко]. Київ : Основи, 2001. 917 с.
14. Наконечна О. Детермінанти створення і втілення сценічного образу в театральному мистецтві: монограф. / О. Наконечна. – Одеса: Астропринт, 2006. – 248 с.
15. Паві П. Словник театру. Львів, 2006. - 640 с.
16. уклад. І. О. Борис. Шлях до професії актора театру та кіно (відповідно до вимог ECTS): навч.-метод. посіб. з навч. дисципліни "Майстерність актора" для студ. 1-4 курсів спец. "Актор драм. театру та кіно". Х. : ХДАК, 2012

Додаткова

17. Гринишина М. Театральна культура рубежу ХІХ–ХХ століть : Реалізм. Дискурс / Ін-т проблем сучас. мистецтва НАМ України. Київ : Фенікс, 2013. 344 с.
18. Єрмакова Н. Березільська культура : історія, досвід / Ін-т екран. мистецтва Нац. акад. мистецтв України. Київ : Фенікс, 2012. 512 с.
19. Коломієць Р. Г. Традиції, канони і новації українського театру. Початок ХІХ – початок ХХ ст. / Ростислав Григорович Коломієць; Ін-т проблем сучасн. мист-ва НАМ України. – К.: Інтертехнологія, 2008 – 135 с.
20. Корнієнко Н. Український театр у переддень третього тисячоліття. Пошук (Картини світу. Ціннісні орієнтації. Мова. Прогноз). – К. : Факт, 2000. 160 с.
21. Миленька Г. Д. Історія зарубіжного театру (від Античності до Просвітництва: [навч. посібник]. – К. : Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова, 2007
22. Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ століття : Акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва. Київ : Інтертехнологія, 2006. 1054 с.
23. Проскуряков В. Архітектура українського театру. Простір і дія. – Львів : Вид-во нац. ун-ту "Львівська політехніка", 2001
24. Український театр ХХ століття : антологія вистав / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва ; за заг. ред. М. Гринишиної. Київ : Фенікс, 2012. 963 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури <http://lib-hdak.in.ua/>

2. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека
<http://mtlib.org.ua/>
3. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
<https://korolenko.kharkov.com/>

Навчальне видання

МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА

Навчальна програма до курсу
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі
спеціальності
026 «Сценічне мистецтво»,
ОП «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно»

Укладач:

Февральова Світлана В'ячеславівна, викладач

В авторській редакції

Комп'ютерний набір С. Февральова

План 2025

Підписано до друку 7.02.2025 р. Формат 60x84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф
Ум. друк. арк. _____ Тираж 100. Зам № _____

Адреса редакції і видавця:
ХДАК, Україна, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
тел. (057) 731-27-83. e-mail: rvv2000k@ukr.net.
Свідоцтво про держреєстрацію ДК №3274 від 04.09.2008 р.